

სილაბუსი

სასწავლო კურსის დასახელება	გერმანული ენათმეცნიერების მიმართულებები და მეთოდები სემანტიკა–პრაგმატიკა
სასწავლო კურსის კოდი	
სასწავლო კურსის სტატუსი	საერთაშორისო ბლოკსემინარი (გერმანულ ენაზე), ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის, ევროპული ენებისა და ლიტერატურის ინსტიტუტის, გერმანული ფილოლოგიის დეპარტამენტი (უმაღლესი განათლების მესამე საფეხური – სადოქტორო პროგრამა) ზამთრის სემესტრის დოქტორანტთათვის სავალდებულო კურსი, რომელიც წარმოადგენს 10 კრედიტიანი ზოგადი კურსის „გერმანული ენათმეცნიერების მიმართულებები და მეთოდები“ პირველ ნაწილს.
სასწავლო კურსის ხანგრძლივობა	ერთი სემესტრი
ECTS	5 კრედიტი: 2,5 ლალი ქეცბა–ხუნდაძე და 2,5 სებასტიან ლიობნერი. დატვირთვა განაწილებული: 8 კვირა (16 საათი ლალი ქეცბა/ხუნდაძე) და 5 ოთხსაათიანი ბლოკსემინარი – სებასტიან ლიობნერი; <ul style="list-style-type: none"> • 60 საკონტაქტო სთ., • 65 სთ. დამოუკიდებელი; – რეფერატის პრეზენტაცია; – ზეპირი დისპუტაცია;
ლექტორი	<p>სემინარის ხელმძღვანელები: პროფ.დოქტ. სებასტიან ლიობნერი დიუსელდორფის ჰაინრიხ ჰაინეს სახელობის უნივერსიტეტის ფილოსოფიის ფაკულტეტი, ენათმეცნიერების კათედრის გამგე.</p> <p>კამპუსი, კორპ. 23.21, ოთახი 01.52 ტელ., +49 (0) 211/81–14102 ელ.ფოსტა</p> <p>პროფ., დოქტ. ლალი ქეცბა ხუნდაძე ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის, ევროპული ენებისა და ლიტერატურის ინსტიტუტის გერმანული ფილოლოგიის დეპარტამენტი ტელ., 220403 (სამს.), 230097 (ბ.), 899 102757 (მობილ.); ელ.ფოსტა: lali.kezba_chundadse@yahoo.de;</p> <p>პირადი ვებგვერდი: www.ggs.ucsb.edu/projects/hesse/people/chundadse.htm;</p> <p>კონსულტაციის საათები: სამშაბათი 15⁰⁰–17⁰⁰, თსუ V კორპუსი (ჭავჭავაძის გამზ., 36), ოთხ. N224;</p> <p>სხვა მასალებთან ერთად გამოყენებულია პროფ. ჰანს ვერნერ შარფის (ჰაინრიხ ჰაინეს უნივერსიტეტის ემირიტირებული პრივატ. დოცენტის) რიდერი სემანტიკა / პრაგმატიკა hans-werner.scharf@uni-duesseldorf.de</p>

სასწავლო კურსის მიზნები	სასწავლო კურსი მიზნად ისახავს: კომპეტენციების შექმნასა და გაღრმავებას გერმანული ენათმეცნიერების კონკრეტულ დისციპლინებში: სემანტიკასა და პრაგმატიკაში, ამ ორი დისციპლინის მოსაზღვრე სფეროში არსებული მოდელების შესწავლას, კონცეფციების განხილვისა და გარკვეული საკითხების პრობლემატიზების უნარის გამომუშავებას ცალკეული თეორიების მიხედვით, ანალოგიების დადგენის, ტერმინების განმარტებისა და არგუმენტირებული კრიტიკის უნარების განვითარებას	
სასწავლო კურსის შესწავლის წინაპირობები	დოქტორანტს უნდა ჰქონდეს გავლილი: შესავალი ენათმეცნიერებაში	
სასწავლო კურსის ფორმატი	სემინარი (სემესტრში 14 ერთ.). რეფერატის პრეზენტაცია ჰენდაუტზე დაყრდნობით (Thesepapier/Handout)	
სასწავლო კურსის შინაარსი	იხ. დანართი	
შეფასება	დასწრება	10%
	აქტიურობა სემინარზე	10%
	კოლოქვიუმი (დისკუსია მოცემულ პრობლემაზე)	20%
	რეფერატების პრეზენტაცია	20%
	საბოლოო (ზეპირი) გამოცდა	40%
	საბოლოო შეფასება	100%
	დოქტორანტის გამოცდაზე დაშვების წინაპირობა: შუალედური შეფასება უნდა იყოს არანაკლებ 11%-ისა.	
სავალდებულო ლიტერატურა¹	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bartschat, Brigitte (1996): Methoden der Sprachwissenschaft. Von Hermann Paul bis Noam Chomsky. Berlin: Schmidt. 2. Busse, Dietrich (1987): Historische Semantik. Analyse eines Programms. Zugl.: Heidelberg, Univ., Diss., 1984. Stuttgart: Klett-Cotta (Sprache und Geschichte, 13). 3. Busse, Dietrich (2009): Semantik. Paderborn: Fink (LIBAC, 3280). 4. Ernst, Peter (2008): Germanistische Sprachwissenschaft. Eine Einführung in die synchrone Sprachwissenschaft des Deutschen. Korr. Nachdr. Wien: WUV (UTB basics, 2541). 5. Gardt, Andreas (1999): Geschichte der Sprachwissenschaft in Deutschland. Vom Mittelalter bis ins 20. Jahrhundert. Berlin: de Gruyter (De-Gruyter-Studienbuch). 6. Graefen, Gabriele; Liedke, Martina (2008): Germanistische Sprachwissenschaft. Deutsch als Erst-, Zweit- oder Fremdsprache. Tübingen: 	

¹ დასახელებული ლიტერატურის მოძიება შესაძლებელია გერმანული ფილოლოგიის დეპარტამენტში არსებულ ბიბლიოთეკაში, რომელიც ბოლო წლების განმავლობაში შეივსო დიდი რაოდენობით უახლესი სამეცნიერო ლიტერატურით. მათ ხელი მიუწვდებათ აგრეთვე სასწავლო კურსის ხელმძღვანელის პირად ბიბლიოთეკას, გერმანიის აკადემიური გაცვლის სამსახურის თბილისის ბიუროსა და ჰუმბოლდტის სახელობის ბიბლიოთეკაში არსებულ სახელმძღვანელოებსა და სამეცნიერო ლიტერატურაზე.

ამავე ბიბლიოთეკაში განთავსებულია აგრეთვე სასწავლო კურსისათვის მომზადებული რიდერიც.

	<p>Francke (UTB Sprachwissenschaft, 8381).</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Hartig, Matthias (1978): Einführung in die Sprachphilosophie. Das Verhältnis von Sprache und Denken. 1. Aufl. Stuttgart: Kohlhammer. 8. Keller, Rudi (1995): Zeichentheorie. Zu einer Theorie semiotischen Wissens. Tübingen: Francke (UTB für Wissenschaft Uni-Taschenbücher, 1849). 9. Kutschera, Franz von (1974): Sprachphilosophie. München: Fink. 10. Linke, Angelika; Nussbaumer, Markus; Portmann-Tselikas, Paul R.; Willi, Urs; Berchtold, Simone (2004): Studienbuch Linguistik. 5., erw. Aufl. / Tübingen: Niemeyer (Reihe germanistische Linguistik Kollegbuch Busse, Dietrich (2009): Semantik. Paderborn: Fink (LIBAC, 3280). 11. Meibauer, Jörg (2007): Einführung in die germanistische Linguistik. 2., aktualisierte Aufl. Stuttgart: Metzler. 12. Saussure, Ferdinand de (1967): Grundfragen der allgemeinen Sprachwissenschaft. 2. Aufl. mit neuem Register. Berlin: DeGruyter. 13. Scharf, Hans-Werner (1989): Differenz und Dependenz: Wesen und Erscheinung in Humboldts Sprach-Idee. In: Scharf, Hans-Werner (Hg.): Wilhelm von Humboldts Sprachdenken. Symposium zum 150. Todestag, Düsseldorf, 28.-30.6.1985. Essen: Hobbing (Kultur und Erkenntnis, 5). 14. Hoffmann, Ludger 2000: Sprachwissenschaft. (Hrsg). Ein Reader. Berlin, New York: de Gruyter
<p>დამატებითი ლიტერატურა და სხვა სასწავლო მასალა</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bergmann, Rolf; Stricker, Stefanie; Götz, Ursula (2005): Einführung in die deutsche Sprachwissenschaft. 4., überarb. und erw. Aufl. / Heidelberg: Winter. 2. Borsche, Tilman (1989): Die innere Form der Sprache. Betrachtungen zu einem Mythos der Humboldt-Herme(neu)tik. In: Scharf, Hans-Werner (Hg.): Wilhelm von Humboldts Sprachdenken. Symposium zum 150. Todestag, Düsseldorf, 28.-30.6.1985. Essen: Hobbing (Kultur und Erkenntnis, 5), S. 47–67. 3. Brandt, Patrick (2006): Sprachwissenschaft. Ein roter Faden für das Studium der deutschen Sprache. 2., überarb. und aktualisierte Aufl. Köln, Weimar, Wien: Böhlau (UTB). 4. Buchholz, Kai (1998): Sprachspiel und Semantik. München: Fink. 5. Coseriu, Eugenio (1975): Die Geschichte der Sprachphilosophie von der Antike bis zur Gegenwart. Eine Übersicht. Teil I: Von der Antike bis Leibniz. Vorlesung gehalten im Wintersemester 1968/69 an der Universität Tübingen. Autorisierte Nachschrift von: Gunter Narr und Rudolf Windisch. 2., überarbeitete Auflage von Gunter Narr. Tübingen (Tübinger Beiträge zur Linguistik, 11). 6. Heintel, Erich (1991): Einführung in die Sprachphilosophie. 4., um ein Nachw. erw. Aufl. Darmstadt: Wiss. Buchges. (Die Philosophie). 7. Helbig, Gerhard (1989): Geschichte der neueren Sprachwissenschaft. 8. Aufl. Opladen: Westdt. Verl. (WV-Studium, 48). 8. Imhasly, Bernhard; Marfurt, Bernhard; Portmann, Paul (1986): Konzepte der Linguistik. Eine Einführung. 3. Aufl., (unveränd. Nachdr. der 2. Aufl.). Wiesbaden: AULA-Verl. (Studienbücher zur Linguistik und Literaturwissenschaft, 9). 9. Jungen, Oliver (2007): Geschichte der Grammatiktheorie. Von Dionysios

	<p>Thrax bis Noam Chomsky. München: Fink.</p> <p>10. Kuhn, Peter (1999): Funktionsmodelle der Sprache. In: Ernst, Peter; Back, Otto (Hg.): Einführung in die synchrone Sprachwissenschaft. 2., verb. und verm. Aufl. Wien: Ed. Praesens, S. 62–68.</p> <p>11. Lange, Ernst Michael (1998): Ludwig Wittgenstein. "Philosophische Untersuchungen" ; eine kommentierende Einführung. Paderborn: Schöningh (UTB für WissenschaftUni-Taschenbücher, 2055).</p> <p>12. Löbner, Sebastian (2003): Semantik. Eine Einführung. Berlin: de Gruyter (De-Gruyter-Studienbuch).</p> <p>13. Onea Gáspár, Edgar (2006): Sprache und Schrift aus handlungstheoretischer Perspektive. Univ., Diss.-2005--Heidelberg, 2004. Berlin: de Gruyter (Studia Linguistica Germanica, 81).</p> <p>14. Schwarz, Monika; Chur, Jeannette (2004): Semantik. Ein Arbeitsbuch. 4., aktualisierte Aufl. Tübingen: Narr (Narr-Studienbücher).</p> <p>15. Stetter, Christian (1989): »Über Denken und Sprechen«. Wilhelm von Humboldt zwischen Fichte und Herder. In: Scharf, Hans-Werner (Hg.): Wilhelm von Humboldts Sprachdenken. Symposium zum 150. Todestag, Düsseldorf, 28.-30.6.1985. Essen: Hobbing (Kultur und Erkenntnis, 5), S. 25–47.</p> <p>16. Welbers, Ulrich (2000): Aristotelische Ontologie in Wilhelm von Humboldts Sprachtheorie. Univ., Diss--Düsseldorf, 2000. [Mikrofiche-Ausg.].</p>
<p>სწავლის შედეგები</p>	<p>I. ცოდნა და გაცნობიერება დოქტორანტი:</p> <p>17. იღრმავებს დარგობრივ ცოდნას და შესაბამის კომპეტენციებს სემანტიკასა და პრაგმატიკაში;</p> <p>18. ეცნობა ლინგვისტიკის ამ სფეროს პრობლემატიკას უახლეს დონეზე განვითარების ძირითად ეტაპებსა და სკოლებზე დაყრდნობით;</p> <p>19. აანალიზებს მნიშვნელოვან მკვლევართა შერჩეულ ნაშრომებს (ორიგინალში).</p> <p>II. ცოდნის პრაქტიკაში გამოყენება/პრაქტიკული უნარები სრულყოფს:</p> <p>20. უცხო ენაზე: ზეპირი და წერილობითი კომუნიკაციის განხორციელების, დისკუსიაში ჩართვისა და კრიტიკული აზრის კონსტრუქციულად გამოხატვის;</p> <p>21. უცხო ენაზე ტექსტის პროდუცირებისა და რეციპირების;</p> <p>22. ემპირიული, პრიმარული და სეკუნდარული ლიტერატურის მოძიების, შერჩევის, შეფასებისა და დალაგების;</p> <p>23. ლინგვისტიკის მოცემულ ასპექტში ნაშრომის (პროექტის) დაგეგმვის, ზეპირ და წერილობით ფორმაში ჩამოყალიბებისა და მიღებულ სტანდარტებში წარმოდგენის უნარებს.</p> <p>III. ზოგადი/ტრანსფერული უნარები 1. კოგნიტიური უნარები: დოქტორანტი იღრმავებს:</p> <p>24. პრობლემათა კრიტიკული გაცნობიერების, არგუმენტაციის,</p>

	<p>ანალიზისა და დასკვნის გამოტანის,</p> <p>25. სხვადასხვა კულტურულ და ნაციონალურ საფუძველზე წარმოქმნილი შეხედულებების გააზრების,</p> <p>26. ანალიზის შედეგად მიღებული დასკვნების განმარტებისა და ინტერპრეტაციის უნარებს.</p> <p>2. ტექნოლოგიური უნარები:</p> <p>27. ანალიზის/კვლევის შედეგებისა და სასწავლო მასალის აუდიტორიისათვის თვალსაჩინოდ მიწოდების მიზნით ტექნიკური საშუალებების (კომპიუტერი – სხვადასხვა პროგრამების ფლობა, პროექტორი, ფოლიე, პოსტერი) გამოყენების;</p> <p>28. ანალიზის/კვლევის პროცესში ელექტრომედიისა და ელექტრონული საძიებო მანქანების ჩართვის;</p> <p>3. სოციალური უნარები:</p> <p>29. პრეზენტაციებსა და პროექტზე მუშაობის პროცესში როგორც ინდივიდუალური, ისე ჯგუფური მუშაობის უნარი.</p> <p>30. დროის ფორმატის ზუსტი განსაზღვრის, საკუთარ ნაშრომზე პასუხისმგებლობის (უარი პლაგიატს), დისკუსიის პროცესში სხვათა აზრის გათვალისწინების და პატივისცემის, პაექრობისას საკუთარი აზრის კორექტულად გამოხატვის, ეთიკის ნორმების დაცვის.</p>
<p>სასწავლო კურსის სწავლასთან დაკავშირებული დამატებითი პირობები</p>	<p>31. ტექნიკური და მედია საშუალებებზე ხელმისაწვდომობა;</p> <p>32. დამატებითი სახსრების გამონახვა გარკვეული სასწავლო კურსების გერმანულ უნივერსიტეტებში განხორციელების მიზნით;</p>

N	ლექციის/სემინარის/პრაქტიკუმის თემა	ლიტერატურა
1.	<p>07.03.2009 სემინარი 2 სთ. პლატონის "კრატილოს-დიალოგი"</p> <ul style="list-style-type: none"> - რომელი თემა განიხილება დიალოგში? - რა არის იარაღის (Werkzeug) ანალოგია? ა. რომელ საფეხურებად ვითარდება იარაღის (Werkzeug) ანალოგია? ბ. არის თუ არა ეს ანალოგია წარმატებული? - როგორ მიმდინარეობს არგუმენტაცია? - რომელი "მტკიცებულების მიზნისკენ" წარმართავს სოკრატე მსჯელობას? - აღადგინეთ პლატონის "კრატილოს"-ში იარაღის (Werkzeug) ანალოგიის სხვადასხვა საფეხურები. - მოახდინეთ ე.წ. ონომატოპოეტიკის პრობლემატიზირება პირსის ნიშნის ტიპოლოგიური თეორიის მიხედვით. 	<p>Keller 1995: 22-36 Coseriu 1975: 40-58</p> <p>Reader</p>
2.	<p>21.03.2009 სემინარი 2 სთ. არისტოტელეს "Peri Hermeneias"</p> <ul style="list-style-type: none"> - რამდენად არის არისტოტელეს მოსაზრება ენის შესახებ სამ- ან შესაბამისად ოთხსაფეხურიანი რეპრეზენტატიული მოდელი? - რეპრეზენტაციის ნიშანთა რომელ სახეობებს ან შესაბამისად რომელ ურთიერთობებს განასხვავებენ მასში? - ენობრივი გაგების ამგვარი მოდელის მიხედვით რატომ არ წარმოადგენს ენათა შორის განსხვავება და თარგმანი პრობლემას? - როგორ კომენტარს უკეთებს არისტოტელესეული ენობრივი მოდელი პლატონისეულ "კრატილოსის" დებატებს? - განმარტეთ არისტოტელესეული რეპრეზენტაციის მოდელის სხვადასხვა საფეხურები. - რა არის სემიოტიკური სამკუთხედი? 	<p>Keller 1995: 36-43 Gardt 1999: 25-32 Welbers 2000: 346-372</p> <p>Reader</p>
3.	<p>04.04.2009 სემინარი 2 სთ. საკითხები ჰუმბოლტის ნიშანთა კრიტიკისათვის (ენა როგორც აზროვნების ორგანო)</p> <ul style="list-style-type: none"> - როგორ განსაზღვრავს ჰუმბოლტი მიმართებას "ნიშანი"- "სიმბოლო"- "სიტყვა"? - ჰუმბოლტის ნიშნის კრიტიკული ანალიზის შედეგად, ორი მოვლენა არის "ერთი და ერთი მთლიანი არსი". - იპოვეთ ანალოგიები. - რა ურთიერთობაშია ჰუმბოლტის "ორგანოს" 	<p>Hoffmann 2000:11-18 Gardt 1999: 230-236 Stetter 1989: 25-47 Borsche 1989: 47-67 Scharf 1989: 125-163 Heintel 1991: 67-84</p> <p>Reader</p>

	<p>(Organ) გაგება პლატონის “ორგანონთან” (Organon)?</p> <ul style="list-style-type: none"> – რამდენად არის ჰუმბოლტის მოსაზრება ”ენა არის აზრის შემქმნელი ორგანო” – დასაბუთება მისი ნიშანთა კრიტიკისათვის? – რომელი არგუმენტებით აკრიტიკებს ჰუმბოლტი ენობრივი გაგების – ანტიკურ თვალსაზრისს? 	
4.	<p>18.04.2010 სემინარი 2 სთ. საკითხები სოსიურის შესახებ (1)</p> <ul style="list-style-type: none"> – როგორ არის წარმოდგენილი მიმართება ენასა და აზროვნებას შორის? განმარტეთ ესკიზი მე-12 გვერდზე. – რისი თქმა უნდა სოსიურს ”ქალღმის ფურცლის” ანალოგიით? მისი შედარება დამაჯერებელია თუ არა საკმარისად რადიკალური? 	<p>Barschadt 1996: 49-56 Gardt 1999: 291-301 Bergmann et al. 2005: 7-10 Helbig 1989: 33-42 Graefen, Liedke 2008: 44-61</p> <p>Reader Saussure 1967</p>
5.	<p>02.05.2009 სემინარი 2 სთ. საკითხები სოსიურის შესახებ (2)</p> <ul style="list-style-type: none"> – როგორ განმარტავს სოსიური ტერმინებს ”სიტყვა”, ”თერმა”, ”ღირებულება”/”მნიშვნელობა”? – ა) როგორ ურთიერთობაშია ღირებულება ზოგადი გაგებით ენობრივ ღირებულებასთან? – ბ) რა კავშირი აქვს ბეკონის პარადოქსს ამ პრობლემატიკასთან? განმარტეთ ილუსტრაციები (რიდერი გვ. 15-17). – განმარტეთ ენობრივი არტიკულაციის სოსიურისეული ილუსტრაცია და განიხილეთ მისი კონცეფცია ენობრივი ღირებულების შესახებ. 	<p>Jungen, Lohnstein 2007: 77-81 Barschadt 1996: 56-72 Imhalsy et al. 1986: 46-51 Hoffmann 2000: 18-32</p>
6.	<p>16.05.2009 სემინარი 2 სთ. საკითხები ბიულერის Oganon-Modell-ის შესახებ</p> <ul style="list-style-type: none"> – განმარტეთ სხვადასხვა ენობრივი ფუნქციები წარმოდგენილი მაგალითების საფუძველზე. – ახსენით ტერმინები ”abstractive Relevanz” (აბსტრაქტული რელევანტობა) და ”apperzeptive Ergänzung” (აპერცეპტიული დამატება/შემავსებელი). – რატომ უწოდებს ბიულერი თავის კონსტრუქციას Oganon-Modell-ს, და რაში მდგომარეობს ტრადიციის კრიტიკული იმპლიკაცია? – რამდენად დგას ეს მოდელი სემანტიკისა და პრაგმატიკის მოსაზღვრე სფეროში? – გააკეთეთ ბიულერის Oganon-Modell-ის ესკიზური მონახაზი და განმარტეთ, რამდენად რელევანტურია ის ლინგვისტური პრაგმატიკისათვის. 	<p>Hoffmann 2000:32-51 Kuhn 1999: 5/1-5/10 Graefen, Liedke 2008: 52-55 Onea Gáspár 2006: 62-68 Ernst 2008: 37-41 Reader</p>
7.	<p>30.05.2009 სემინარი 2 სთ.</p>	<p>Hoffmann 132-143. Graefen, Liedke 2008: 174-179</p>

	<p>საკითხები სამეტყველო აქტების თეორიის შესახებ (1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - რა პრობლემატიკას წამოჭრის ტერმინოლოგიური განსხვავება "პერფორმაციული - კონსტატიური"? (14) - "How to do things with words": რამდენად აღწერს წიგნის ეს სათაური ენობრივი აქტის თეორიის პროგრამატიკას? (15) - რა შემადგენელ აქტებად იყოფა სერლის თეორიის მიხედვით ენობრივი აქტი? (5) 	<p>Brandt 2006: 289-292 Ernst 2008: 241-249 Bergmann et al. 2005: 105-107 Linke et al. 2004: 183-189 Meibauer 2007: 228-235</p> <p>Reader</p>
<p>8.</p>	<p>06.06.2010 სემინარი 2 სთ. საკითხები ენობრივი აქტის თეორიის შესახებ (2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ახსენით მაგალითების საფუძველზე ილოკუციის ინდიკატორების ფუნქციები. (6) - რა არის არაპირდაპირი ენობრივი აქტები? (16) - სამეტყველო აქტების რომელ კლასებს განასხვავებენ სერლის თეორიის მიხედვით? 	<p>Hoffmann 143-163 Graefen, Liedke 2008: 179-185 Brandt 2006: 293-299 Ernst 2008: 249-252 Linke et al. 2004: 189-195 Meibauer 2007: 235-244</p> <p>Reader</p>

ლიტერატურა:

Aristoteles: Kategorien Lehre vom Satz (Peri Hermenias). Übersetzt von Eugen Rolfes, Hamburg 1925.
 Bühler, Karl: Sprachtheorie: Die arstellungsfunktion der Sprache. Ungekürzte Ausg. Ullstein-Buch 3392. Frankfurt/M, Wien u.a.: Ullstein, 1978.
 Bußmann, Hadumod: Lexikon der Sprachwissenschaft. Stuttgart. Kröner, 3. Aufl. 2002
 Gigon, Olof Alfred (Hrsg.): Platon Spätdialoge I: Eingel. von Olof Gigon. Übertr. von Rudolf Rufener ; Bd. 5. Zürich: Artemis Verl., 1965.
 Gewehr, Wolf, and Klaus-Peter Klein, eds. Grundprobleme der Linguistik: Ein Reader zur Einführung. 2., verb. Aufl. Baltmannsweiler: Pädagog. Verl. Burgbücherei Schneider, 1982.
 Heidegger, Martin: Unterwegs zur Sprache, Frankfurt am Main 1959
 Humboldt, Wilhelm von: Grundzüge des allgemeinen Sprachtypus in: Leitzmann., A. Et al. (Hrsg.) Gesammelte Schriften Band V. Berlin: de Gruyter, 1968.
 Humboldt, Wilhelm von: Über die Verschiedenheit des menschlichen Sprachbaues und ihren Einfluss auf die geistige Entwicklung des Menschengeschlechts (1830-1835), GS VII.
 Mangasser-Wahl, Martina: Von der Prototypentheorie zur empirischen Semantik: Dargestellt am Beispiel von Frauenkategorisierungen; 6. Lang, Peter Frankfurt, 2000.
 Linke, Angelika u.a. Studienbuch Linguistik. Tübingen: Niemeyer. 3. Aufl. 1996
 Meibauer, Jörg u.a. Einführung in die germanist. Linguistik. Stuttgart/Weimar: Metzler
 Saussure, Ferdinand de, et al.: Grundfragen der allgemeinen Sprachwissenschaft. 2. Aufl. mit neuem Reg. und einem Nachw. /. Berlin: de Gruyter, 1967.
 Saussure, Ferdinand de: Saussures letzter Cours, Synoptischer Neuübersetzung der Mitschriften zu Saussures letzter Vorlesung über allgemeine Sprachwissenschaft (1910/1911). Anette Kaudé, Düsseldorf 2002.
 Trier, Jost: "Altes und Neues vom sprachlichen Feld". Wortfeldforschung: Zur Geschichte und Theorie des sprachlichen Feldes. L. Schmidt (Hrsg.): Wortfeldforschung. Darmstadt: Wiss. Buchges., 1973.
 Wittgenstein, Ludwig: Philosophische Untersuchungen Werkausgabe Band 1, Frankfurt am Main 1999

დანართი
სემანტიკის სემინარი
სემანტიკაში

9.	<p>14.09.2009 სემინარი 4 სთ.</p> <p>მნიშვნელობა და სემანტიკა: რა არის სემანტიკა, მნიშვნელობის განზომილებები - პროპოზიციული მნიშვნელობა, კონტექსტური მნიშვნელობა, კომუნიკაციური მნიშვნელობა (აზრი)</p>	<p>Sebastian Löbner (2003) <i>Semantik. Eine Einführung</i>. Berlin: de Gruyter.</p> <p>გვ. 3.22</p>
10.	<p>15.09.2009 სემინარი 4 სთ.</p> <p>დესკრიფციული, სოციალური და ექსპრესიული მნიშვნელობა: მნიშვნელობები როგორც ცნებები/კონცეპტები, დესკრიპციული მნიშვნელობა და რეფერენცია, დენოტაცია და "ჭეშმარიტები" პირობები, სოციალური მნიშვნელობა, მნიშვნელობა და სუბიექტურობა: ექსპრესიული მნიშვნელობა</p>	<p>იქვე.</p> <p>გვ. 3-22</p>
11.	<p>16.09.2009 სემინარი 4 სთ.</p> <p>ამბიგურობა, მრავალმნიშვნელოვნება: ლექსემები, ლექსიკური მრავალნელობა, კომპოზიციური მრავალმნიშვნელობა, კონტექსტური მრავალმნიშვნელობა, გადატანითი მნიშვნელობები, მეტონიმია, დიფერენციაცია, გადატანითი მნიშვნელობა და პოლისემია .</p>	<p>იქვე.</p> <p>გვ. 23-52</p>
12.	<p>17.09.2009 სემინარი 4 სთ.</p> <p>მნიშვნელობა და ენების შედარება: თარგმნის პრობლემები, საერთაშორისო "თავის ტკივილი", რელატივიზმი და უნივერსალიზმი, ძირითადი ფერების აღმნიშვნელი სიტყვები ენების შედარების კონტექსტში</p>	<p>იქვე.</p> <p>გვ. 230-253</p>
13.	<p>18.09.2009 სემინარი 4 სთ.</p> <p>მნიშვნელობა და კოგნიცია: კატეგორიები, კონცეპტები, ცნებები კატეგორიზაციის („არისტოტელური“) მოდელი, კლასიკური პროტოტიპების თეორია, კატეგორიების იერარქიული ორგანიზაცია, პროტოტიპების თეორიის პრობლემები, პროტოტიპების თეორია და სემანტიკა, სემანტიკა და ცოდნა</p>	<p>იქვე.</p> <p>254-313</p>